

National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

Barn och unga i familjer med missbruk

Stockholm d. 2.12.13

Kirsten Mundt, projektleder
Sundhedsstyrelsen

III. Pia Thulov

National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

- Regeringens Sundhedspolitiske udspil, maj 2013: "Mere borger, mindre patient. Et stærkt fælles sundhedsvæsen"
- Foreslået 112 mio. kr. i perioden 2014 – 2017 til at styrke alkoholbehandlingen – særligt den familieorienterede alkoholbehandling
- Finanslovsaftale 2014 indgået 26.11.13
- Endelig vedtagelse december 2013

National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

- En udviklingsproces fra individuel alkoholbehandling til familieorienteret alkoholbehandling
- Hvad har processen bestået i?
- Hvor er vi nået til?
- Hvilke anbefalinger er der for fremtidig indsats?
- Fokus i oplægget er primært på alkoholbehandlingen – men indsatsen kræver samspil med de relevante institutioner i kommunen og regionen

National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

To satspuljeprojekter fra 2004 - nu

- Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009
- Kvalitet i alkoholbehandlingen ved bl.a. familieorienteret alkoholbehandling 2010 – nu

Litteraturstudier af familieorienteret alkoholbehandling, seneste 2012

Diverse materialer målrettet kommunerne og alkoholbehandlingen

Familieambulatorier til alle gravide med et forbrug af alkohol og børn med medfødte alkoholskader – siden 2011

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

Hvorfor dette projekt?

- Børn i familier med alkoholproblemer, en overset gruppe
- Langt de fleste omsorgssvigtede børn i kommunerne er **børn, der lever i problemer og langt mindre børn med selvstændige problemer** – fra familier med enten psykisk sygdom og/eller alkoholproblemer
- Men indsatserne rettede sig alene mod børnenes symptomer, og kom meget sent, hvis børnene overhovedet fik hjælp

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

Formålet var, at kommunerne skulle forankre en tidlig opsporing og indsats over for børn i familier med alkoholproblemer i et tæt tværfagligt samarbejde

Hvilken hjælp?

- Tidlig opsporing og tværfagligt samarbejde mellem den primære sundhedstjeneste, den pædagogiske sektor, den sociale sektor og alkoholbehandlingen
- Indsats rettet mod børnene i alkoholbehandlingen
- Daglig støtte til børnene i daginstitutioner og skoler

79 ud af 98 kommuner deltog i mindre eller større grad

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

Alkoholbehandlingen - et paradigmeskift at gå fra at arbejde individorienteret til at arbejde familieorienteret – en proces

- Overvinde barrierer hos behandlerne
- Vidensformidling: forståelse for, hvorfor familien bør inddrages
- Kompetenceudvikling: metodebog og metodekurser i at inddrage familien til aflastende samtaler med børnene
- Organisatorisk omstilling

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

Hvor langt nåede alkoholbehandlingen i projektet?

- Systematisk spørge om børn i familierne – alle

- Tilbyde støtte til børnene – i børnegrupper og ungegrupper – alle

- Inddrage partner og forberede forældrene - mange
- Inddrage børnene i aflastende samtaler – mange

- Familiekurser eller familiebehandling i forløb - få

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

Projektet lykkedes i øvrigt med at få

- Skabt politisk og almen forståelse i befolkningen for børns belastninger ved at vokse op i en familie med alkoholproblemer
- Skrevet indsatsen ind i mange kommuners alkohol-/sundhedspolitikker
- Udarbejdet handlevejledninger i mange institutioner
- Uddannet 10.000 pædagoger, lærere, sundhedsplejersker og socialrådgivere som nøglepersoner på tværfaglige kurser
- Flere kommuner indførte daglig støtte i pæd. sektor

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

De største barrierer i projektet:

- Svært at få socialforvaltningens personale med på kurser for nøglepersoner
- Stor udskiftning i socialforvaltningens personale
- Socialforvaltningen mangler forståelse for et alkoholproblems indgriben i familielivet og konsekvenserne for børnene
- - og dermed forståelse for at alkoholafhængighed kræver behandling over tid for den enkelte og familien

Børn i familier med alkoholproblemer 2004 – 2009

Erfaring:

- At udvikle alkoholbehandlingen fra individorienteret til familieorienteret, så alle i familien får den nødvendige hjælp, er en proces over tid
- Familierne har brug for et behandlingsforløb sammen over tid til med støtte til at bearbejde de alkoholrelaterede problemstillinger og opbygge nye konstruktive samspilsmønstre
 - evt. suppleret med:
- Individuel behandling v særlige behov
- Børne- og ungegrupper

Derfor: Nyt projekt

Kvalitet i alkoholbehandlingen ved bl.a. familieorienteret alkoholbehandling 2010 – nu

Hvorfor dette projekt?

Kommunernes alkoholbehandling - uensartede tilbud med forskelle i:

- Organisering og størrelse
- Metoder i behandlingen
- Uddannelse og kompetenceniveau
- Dokumentation og kvalitetsudvikling

- Alt for få og for sent i behandling
- Familier belastes unødigt længe

Kvalitet i alkoholbehandlingen ved bl.a. familieorienteret alkoholbehandling 2010 – nu

Formålet er, at alkoholbehandlingen skal:

- Blive eksemplariske modelinstitutioner for kvalificeret alkoholbehandling, herunder integrere systematisk tilbud om familieorienteret alkoholbehandling til børnefamilier
- Sikre kvalificering og et systematisk koordineret samspil med kommunens professionelle, som har kontakt med mennesker med alkoholproblemer og deres familier

Kvalitet i alkoholbehandlingen ved bl.a. familieorienteret alkoholbehandling 2010 – nu

Sundhedsstyrelsens støtte til alkoholbehandlingen bl.a.:

- 18 dages kursusforløb med kompetenceudvikling i familieorienteret alkoholbehandling – inkl. fokus på vold – med efterfølgende supervision
- Løbende rådgivning af alkoholbehandlingsinstitutionerne v. kompetent fagleder til:
 - deres målsætningsplaner for kvalitetsudviklingen m. mål, succeskriterier, milepæle og målemetoder
- Grundkursus, kurser i kognitiv behandling, dobbeltfokuseret behandling
- Med mere efter behov

National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

Kommunernes Landsforening (KL)'s 12 anbefalinger til "En styrket misbrugsbehandling", dec. 2012:

- Anbefaling nr. 1: Kommunerne skal tilbyde familieorienteret alkoholbehandling

KL's socialpolitiske debatoplæg

"Investér før det sker", marts 2013 bl.a.

- god livskvalitet og samfundsøkonomi i tidlige indsatser og forebyggelse
- opgør med økonomisk og faglig silotænkning
- flytte penge mellem områderne, hvis det giver bedst effekt

National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

KL's socialpolitiske udspil "Investér før det sker – sådan sætter vi handling bag ordene", maj 2013:

- Kommunerne skal tilbyde familieorienteret misbrugsbehandling, omfattende den misbrugendes partner og børn – også selvom den misbrugende ikke er i behandling.
- - og tilbyde: familieorienteret alkoholbehandling – kombineret med individuel behandling, børne- og ungegrupper og tilbud om hjælp til børn fx i form af støtte i dagpasning og skole.

2014 – 2017: National satsning på familieorienteret alkoholbehandling i Danmark

- 112 mio. kr. til i perioden 2014 – 2017 til at styrke alkoholbehandlingen
 - særligt den familieorienterede alkoholbehandling
- Kompetenceudvikling af alkoholbehandlere og samarbejdspartnere
- Organisatorisk omstilling i kommunerne v. tværkommunalt samarbejde
- Understøttende aktiviteter for styrket kvalitet i alkoholbehandlingen

Mange tak for ordet!

www.naarmorogfardrikker.dk